

Sammandrag av studien om i vilken utsträckning kognitiva hjälpmedel tas upp i olika utbildningar

En viktig förutsättning för att öka användningen av hjälpmedlen är i vilken utsträckning och på vilket sätt olika utbildningar tar upp kognitiva hjälpmedel för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Inom ramen för Hjälpmedelsinstitutets regeringsuppdrag om att utveckla, informera och utbilda om kognitiva hjälpmedel har en studie gjorts av samtliga arbetsterapeututbildningar och gymnasieskolans omvårdnadslinje med psykiatri inriktning i följande kommuner; Umeå, Lycksele, Västerås, Sala, Jönköping och Aneby.

De frågeställningar som belysts är:

- I vilken utsträckning har lärarna kunskap om kognitiva hjälpmedel?
- I vilken utsträckning tas kognitiva hjälpmedel upp i undervisningen?
- Hur får elever/studenter kunskap om kognitiva hjälpmedel för personer med psykiska funktionsnedsättningar?
- Vilket behov av fortbildning avseende kognitiva hjälpmedel finns bland lärarna?
- Har man erbjudits någon form av fortbildning eller att ta del av information om kognitiva hjälpmedel?

Samtliga lärare på arbetsterapeututbildningarna berör kognitiva hjälpmedel. Medan andel på komvux är något lägre och på gymnasieskolan når man nästan upp till 80 procent.

Arbetsterapeututbildningen kan sägas utbilda i ”kognitiva hjälpmedel” medan gymnasieskolans omvårdnadsprogram ”touchar” kognitiva hjälpmedel.

Det framkommer också i studien att begreppet ”kognitiva hjälpmedel” inte är helt bekant för alla lärare på omvårdnadsprogrammet.

Kognitiva hjälpmedel ges betydligt mindre utrymme i undervisningen än andra hjälpmedel.

Detta gäller oavsett vilken utbildningsform, som har studerats.

Orsakerna till det mindre utrymmet inom omvårdnadsprogrammet är flera. En orsak tycks vara att lärarna där i högre utsträckning än lärarna på arbetsterapeututbildningarna styrs av gällande kursplaner och mål, i vilka för närvarande kognitiva hjälpmedel inte lyfts fram.

En annan orsak tycks vara att lärarna utgår från behovet av att andra hjälpmedel i samhället är avsevärt större och lägger därför tonvikten på dessa eftersom utbildningen ska förbereda eleverna inför praktik och arbetsliv.

”Jag nämner för eleverna att kognitiva hjälpmedel finns men att de inte används så mycket i verkligheten. Ägnar därför inte så mycket tid

åt dem i undervisningen eftersom vi försöker hålla oss till att undervisa eleverna om verkligheten.”

”Tror det beror på förlegad tradition. Text tar de upp rollstolsutprovning under en hel vecka ...”

Majoriteten av lärarna använder kurslitteratur i någon form. Flera påtalar dock att det inte finns någon specifik litteratur avseende denna målgrupp eller kognitiva hjälpmedel samt att tillgänglig kurslitteratur inte ger någon fördjupning.

”Jag skulle vilja att det fanns generellt bättre läromedel eller litteratur som tydligt kopplar ihop psykisk funktionsnedsättning med hjälpmedel. Det skulle göra det lättare för oss att undervisa.”

”Det är väldigt lite om kognitiva hjälpmedel i böckerna. Det är säkert därför många anlitar andra som kan mer än vi lärare.”

”Det som finns i våra böcker handlar mer om symptom, de är dåliga på att ta upp kognitiva hjälpmedel.”

Samtliga lärare på arbetsterapeututbildningen har deltagit i fortbildning/information. Medan det är mycket ovanligt att lärare vid omvårdnadsprogrammet erbjuds fortbildning. Det är något mer vanligt att lärarna på komvux har deltagit i fortbildning. En fjärdedel har fortbildat sig.

Lärarnas bristande kännedom om kognitiva hjälpmedel är en annan av orsakerna till att eleverna på omvårdnadsprogrammet inte får kunskap om kognitiva hjälpmedel.

De olika lärargrupperna önskemål om fortbildning handlar om grundläggande orientering för gymnasielärare och uppdatering om forskningsrön, nya produkter, ”titta och känna”-visningar, nätverk för erfarenhetsutbyte för lärare på arbetsterapeututbildningarna.

”Vi ser mer till problem, men lösningar måste tas upp. Förstår att det har hänt mycket, tekniken har utvecklats. Jag vill få information och kunskap om hur jag kan undervisa om detta för mina elever.”

”Min grundutbildning är gammal, man måste uppdatera sig. Det händer mycket inom psykiatrin.”